

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 190/2012-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. júla 2012 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., K., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Michalovce v konaniach vedených pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 22/2010) a pod sp. zn. 21 C 65/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júna 2011 doručená sťažnosť J. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Michalovce

(ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 22/2010) a pod sp. zn. 21 C 65/2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že v sťažovateľom označených konaniach konal okresný súd o jeho návrhoch, ktorými sa voči svojej manželke (odporníci) domáhal manželského výživného za trvania manželstva (v konaní vedenom pod sp. zn. 5 C 22/2010 a následne vedenom pod sp. zn. 5 C 37/2011) a tiež výživného na rozvedeného manžela po rozvode manželstva (v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 65/2010). V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľ vyjadruje svoju nespokojnosť nielen s podľa neho zdĺhavým postupom okresného súdu, ale aj s jeho neefektívnym postupom v predmetných konaniach spočívajúcim v tom, že okresný súd podľa sťažovateľa bez akýchkoľvek výhrad akceptoval nedôvodné, resp. nie neodstrániteľné ospravedlňovanie sa odporníci a jej právneho zástupcu z účasti na pojednávaníach, v dôsledku čoho došlo k predĺženiu konania, a tým sa prehĺbuje stav právnej neistoty sťažovateľa.

Vzhľadom na uvedené sa sťažovateľ domáhal, aby ústavný súd vyslovil, že postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 22/2010) a pod sp. zn. 21 C 65/2010 bolo porušené jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a aby prikázal okresnému súdu v predmetných veciach ďalej konať bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ tiež žiadal, aby mu v konaní pred ústavným súdom bol ustanovený právny zástupca z radov advokátov.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom konania ústavného súdu je sťažovateľom namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 22/2010) a pod sp. zn. 21 C 65/2010.

1. Ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedenému pod sp. zn. 5 C 22/2010)

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedeného pod sp. zn. 5 C 22/2010).

Dňa 8. februára 2010 sa sťažovateľ návrhom podaným okresnému súdu domáhal, aby mu odporkyňa, s ktorou bol v rozvodovom konaní, prispievala na výživu (o tomto návrhu konal okresný súd pod sp. zn. 5 C 22/2010). Okresný súd 12. februára 2010 vyzval odporkyňu, aby sa vyjadrila k návrhu a aby zdokladovala svoj príjem za posledných 10 mesiacov, a súčasne okresný súd vyzval sťažovateľa, aby predložil originály sobášneho listu z „*osobitnej matriky*“, keďže manželstvo bolo uzavreté v USA. Sťažovateľ 24. februára 2010 oznámil, že uvedený sobášny list nemôže predložiť, pretože uzatvorenie

manželstva v USA nenahlásili do „*osobitnej matriky*“, ale podľa sťažovateľa toto nie je dôvod, aby okresný súd nekonal vo veci manželského výživného.

Odporkyňa 2. marca 2010 vo svojom vyjadrení poukázala na to, že návrh na rozvod manželstva so sťažovateľom bol zamietnutý, keďže okresný súd v rozvodovom konaní nepovažoval manželstvo za uzavreté, pretože uzatvorenie manželstva nebolo nahlásené do „*osobitnej matriky*“, preto ani návrh na manželské výživné odporkyňa nepovažovala za odôvodnený. Následne okresný súd 5. marca 2010 zaslal vyjadrenia účastníkov na zaujatie stanoviska protistranám, pričom odporkyňa sa k stanovisku sťažovateľa vyjadrila 18. marca 2010. Dňa 24. marca 2010 bol okresnému súdu doručený rozsudok Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „*krajský súd*“) sp. zn. 8 CoP 7/2010 z 24. februára 2010, ktorým krajský súd zrušil zamietavý rozsudok okresného súdu a manželstvo účastníkov, ktoré považoval za platne uzavreté, rozviedol, a následne okresný súd 29. marca 2010 nariadil pojednávanie na 26. apríl 2010. Odporkyňa 22. apríla 2010 ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu, preto okresný súd z dôvodu neprítomnosti odporkyne (sťažovateľ bol prítomný, pozn.) pojednávanie konané 26. apríla 2010 odročil na neurčito s tým, že odporkyňu vyzve, aby svoje tvrdenie o práceneschopnosti aj zdokladovala, pričom sťažovateľ po pojednávaní telefonicky okresnému súdu oznámil, že podľa jeho zistenia u lekárky odporkyňa nie je práceneschopná. Dňa 27. apríla 2010 okresný súd vyzval odporkyňu v zmysle záverov z pojednávania a 4. mája 2010 odporkyňa predložila okresnému súdu posudok svojej klinickej psychologičky. Okresný súd 19. mája 2010 odporkyni oznámil, že ňou predložený posudok psychologičky nie je dokladom o jej práceneschopnosti, a vyzval ju na oznámenie, kedy sa bude môcť zúčastniť pojednávania, a tiež ju upozornil na možnosť ustanoviť si právneho zástupcu. Odporkyňa 7. júna 2010 okresnému súdu oznámila, že si zvolila právneho zástupcu.

Sťažovateľ 9. júna 2010 urgoval nariadenie pojednávania a okresný súd 15. júna 2010 nariadil pojednávanie na 28. jún 2010. Dňa 24. júna 2010 sa právny zástupca odporkyne vyjadril ku konaniu a tiež predložil doklady o príjmoch odporkyne. Okresný súd po vypočutí sťažovateľa a právneho zástupcu odporkyne na pojednávaní konanom 28. júna

2010 toto odročil na neurčito s tým, že sťažovateľ sa vyjadrí k podaniu odporkyne z 24. júna 2010. Sťažovateľ sa k podaniu odporkyne vyjadril 13. júla 2010.

Dňa 16. júla 2010 okresný súd zaslal vyjadrenie sťažovateľa z 13. júla 2010 na zaujatie stanoviska právneho zástupcovi odporkyne a 13. augusta 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 20. september 2010. Keďže 16. septembra 2010 právny zástupca odporkyne (koncipient, pozn.) ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní, ako aj neprítomnosť odporkyne, okresný súd z dôvodu neprítomnosti účastníkov (okresný súd telefonicky kontaktoval sťažovateľa, aby sa na pojednávanie nedostavoval, pozn.) pojednávanie konané 20. septembra 2010 odročil na 12. október 2010, pričom boli predvolaní aj svedkovia. Dňa 7. októbra 2010 predvolaná svedkyňa z dôvodu práceneschopnosti ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní a pojednávanie konané 12. októbra 2010 okresný súd po vypočutí oboch účastníkov a svedka odročil na neurčito s tým, že účastníci predložia návrhy na ďalšie dokazovanie.

Podaním doručeným okresnému súdu 29. októbra 2010 sťažovateľ zobral z časti, čo sa týka výšky ním žalovanej sumy, svoj návrh späť, pričom 2. novembra 2010 okresný súd zaslal podanie sťažovateľa z 29. októbra 2010 na vyjadrenie právneho zástupcovi odporkyne, ktorý sa vyjadril 24. novembra 2010. Dňa 5. januára 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 24. január 2011 (okresný súd nedoručoval účastníkom predvolania, pozn.). Sťažovateľ sa 20. januára 2011 vyjadril k stanovisku odporkyne z 24. novembra 2010 a navrhol dôkazy. Na pojednávaní konanom 24. januára 2011 okresný súd v neprítomnosti účastníkov pripustil čiastočné späťvzatie návrhu sťažovateľom a súčasne konanie o zostávajúcom nároku vylúčil na samostatné konanie, ktoré bolo ďalej vedené pod sp. zn. 5 C 37/2011.

Dňa 9. marca 2011 sťažovateľ urgoval nariadenie pojednávania a okresný súd nariadil pojednávanie na 28. marec 2011. Právny zástupca odporkyne (koncipient, pozn.) 24. marca 2011 ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu svojej advokátskej skúšky, ospravedlnil tiež aj neprítomnosť odporkyne 25. marca 2011 ospravedlnila svoju neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu pracovných povinností aj svedkyňa, ktorá vyhlásila, že odmieta vypovedať ako svedok. Pojednávanie konané

28. marca 2011 okresný súd z dôvodu neprítomnosti odporkyne a jej právneho zástupcu odročil na 26. apríl 2011. Dňa 11. apríla 2011 sťažovateľ okresnému súdu oznámil, že súhlasí, aby okresný súd prerokoval vec v jeho neprítomnosti, a následne pojednávanie konané 26. apríla 2011 okresný súd po vypočutí právneho zástupcu odporkyne odročil na neurčito s tým, že sťažovateľ bude vyzvaný na predloženie listinných dôkazov, ktoré sa nachádzali v spise, avšak v anglickom jazyku, t. j. sťažovateľ mal predložiť ich preklady. Následne 27. apríla 2011 okresný súd vyzval sťažovateľa v zmysle záverov z pojednávania, na čo sťažovateľ reagoval 11. mája 2011, a toto vyjadrenie okresný súd 12. mája 2011 zaslal na zaujatie stanoviska právnenému zástupcovi odporkyne.

Okresný súd 7. júla 2011 urgoval právneho zástupcu odporkyne s reakciou na výzvu z 12. mája 2011 a 5. septembra 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 26. september 2011. Dňa 23. septembra 2011 sťažovateľ z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní a súhlasil, aby sa konalo v jeho neprítomnosti, súčasne právny zástupca odporkyne ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní z dôvodu kolízie pojednávania a ospravedlnil aj neprítomnosť odporkyne, a súčasne predložil vyjadrenie odporkyne a návrhy na dokazovanie. Okresný súd 26. septembra 2011 z dôvodu neprítomnosti účastníkov pojednávanie odročil na neurčito s tým, že sťažovateľ bude vyzvaný, aby preukázal svoje príjmy (výzva bola zaslaná v ten istý deň, pozn.). Následne 14. októbra 2011 okresný súd urgoval sťažovateľa s odpoveďou na výzvu z 26. septembra 2011, pričom 21. októbra 2011 sťažovateľ žiadal okresný súd o predĺženie lehoty na podanie požadovaných listín z dôvodu zdĺhavejšieho vyhotovenia prekladu listín z anglického jazyka a 8. novembra 2011 okresný súd sťažovateľovi oznámil, že na predloženie dokladov mu predlžuje lehotu do 30. novembra 2011. Sťažovateľ sa vyjadril k stanovisku odporkyne z 23. septembra 2011 a zároveň predložil preklady požadovaných listín 21. novembra 2011 a 9. decembra 2011 okresný súd zaslal tieto listiny na zaujatie stanoviska právnenému zástupcovi odporkyne. Dňa 9. januára 2012 okresný súd nariadil pojednávanie na 30. január 2012. Právny zástupca odporkyne 25. januára 2012 oznámil, že odporkyňa odvolala udelenú mu plnú moc na zastupovanie a 27. januára 2012 odporkyňa oznámila, že má nového právneho zástupcu, súčasne z dôvodu nepriaznivého zdravotného stavu sťažovateľ ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní a súhlasil s prerokovaním veci v jeho neprítomnosti. Pojednávanie konané 30. januára 2012 okresný

súd po vypočutí právneho zástupcu odporkyne odročil na neurčito s tým, že bude vyzvaná „s. v USA“ v súvislosti so zisťovaním príjmu sťažovateľa.

Dňa 27. februára 2012 okresný súd vyzval Centrum právnej pomoci na odstránenie nedostatkov v tvrdeniach o poberaní sociálnych dávok sťažovateľom, ktoré na výzvu reagovalo 20. marca 2012. Okresný súd 2. apríla 2012 nariadil pojednávanie na 24. apríl 2012, avšak 23. apríla 2012 sťažovateľ ospravedlnil svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní a súčasne oznámil, že súhlasí, aby vec bola prerokovaná v jeho neprítomnosti. Pojednávanie konané 24. apríla 2012 bolo po vypočutí právneho zástupcu odporkyne odročené na 14. máj 2012, pričom 11. mája 2012 sťažovateľ ospravedlnil svoju neprítomnosť na pojednávaní. Pojednávanie konané 14. mája 2012 bolo po vypočutí odporkyne a jej právneho zástupcu odročené na 4. jún 2012, pričom 18. mája 2012 sa sťažovateľ vyjadril k sporu a pojednávanie konané 4. júna 2012 bolo po vypočutí právneho zástupcu odporkyne odročené pre účely zistenia majetkových pomerov sťažovateľa vyžiadanim správ od dopravného inšpektorátu v Košiciach a od príslušného obvodného úradu. Okresný súd 6. júna 2012 realizoval výzvy v zmysle záverov z pojednávania.

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

Preskúmaním účelnosti a časovej postupnosti procesných úkonov okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 5 C 37/2011 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 5 C 22/2010) ústavný súd v postupe okresného súdu nezistil žiadne obdobia nečinnosti, ktoré by bolo možné vyhodnotiť ako zbytočné prietahy v zmysle sťažovateľom namietaného porušenia čl. 48 ods. 2 ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. Ku konaniu vedenému okresným súdom pod sp. zn. 21 C 65/2010

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 21 C 65/2010.

Návrhom doručeným okresnému súdu 7. mája 2010 sa sťažovateľ domáhal od odporkyne príspevku na výživu rozvedeného manžela. Následne 26. mája 2010 okresný súd vyzval odporkyňu na vyjadrenie k návrhu, pričom 7. júna 2010 odporkyňa oznámila, že si zvolila právneho zástupcu a žiadala o predĺženie lehoty na vyjadrenie. Právny zástupca odporkyne sa k návrhu vyjadril 27. júla 2010 a 8. septembra 2010 okresný súd nariadil pojednávanie na 7. október 2010. Dňa 22. septembra 2010 sa sťažovateľ vyjadril k stanovisku odporkyne.

Pojednávanie konané 7. októbra 2010 okresný súd po vypočutí sťažovateľa a právneho zástupcu odporkyne odročil na neurčito s tým, že „*bude zistený stav konania 5 C 22/2010*“, ktorého stav okresný súd zisťoval 9. novembra 2010. Dňa 24. novembra 2010 právny zástupca odporkyne predložil návrh na prerušenie konania. Okresný súd 22. februára 2011 zisťoval stav konania vedeného pod sp. zn. 5 C 22/2010 a 2. marca 2011 sťažovateľ urgoval postup v konaní, pričom 8. apríla 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 12. máj 2011. Dňa 3. mája 2011 okresný súd z dôvodu „*porady predsedov OS a KS*“ zmenil termín nariadeného pojednávania z 12. mája 2011 na 17. máj 2011, avšak 16. mája 2011 okresný súd telefonicky oznámil účastníkom konania zrušenie pojednávania nariadeného na 17. máj 2011 z dôvodu práceneschopnosti sudcu.

Sťažovateľ 17. mája 2011 predložil listinné dôkazy a 28. júla 2011 okresný súd nariadil pojednávanie na 25. august 2011. Dňa 23. augusta 2011 sa sťažovateľ vyjadril ku konaniu a súčasne žiadal, aby okresný súd prerokoval jeho vec v jeho neprítomnosti. Na pojednávaní konanom 25. augusta 2011 okresný súd po vypočutí odporkyne uznesením konanie prerušil do skončenia veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 5 C 37/2011, pričom proti tomuto uzneseniu o prerušení konania podal sťažovateľ 15. februára 2012 odvolanie. Následne okresný súd 24. februára 2012 postúpil spis krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 7 Cop 72/2012 z 26. marca 2012 zrušil uznesenie okresného súdu o prerušení konania a vec vrátil 30. marca 2012 okresnému súdu na ďalšie konanie.

Preskúmaním uvedeného procesného postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 65/2010 ústavný súd nezistil v tomto postupe žiadne obdobie nečinnosti, ktoré by malo za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. V záujme zabezpečenia materiálnoprávnej ochrany základných práv ústavný súd konštatuje, že aj keby prihliadol na skutočnosť, že okresný súd uznesením sp. zn. 21 C 65/2010 z 25. augusta 2011 nesprávne rozhodol o prerušení konania (keďže to tak posúdil krajský súd, pozn.), a teda, ak by aj ústavný súd zohľadnil toto obdobie od prerušenia konania, t. j. od 25. augusta 2011 do 26. marca 2012, keď vo veci rozhodol krajský súd, aj tak by toto obdobie v trvaní 7 mesiacov samo osebe nebolo možné považovať za zbytočný prietah v zmysle požiadavky čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť sťažovateľa už po jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o prikázaní okresnému súdu vo veci konať je podmienené vyslovením porušenia práva alebo slobody sťažovateľa (čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy), ústavný súd o tejto časti sťažnosti už nerozhodoval.

Ústavný súd tiež podotýka, že z dôvodu odmietnutia sťažnosti sťažovateľa ako celku bolo tiež bez právneho významu rozhodovať o jeho žiadosti ustanoviť mu v konaní pred ústavným súdom právneho zástupcu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. júla 2012